

РУСКИЯТ ПАЗАР НА БИОЛОГИЧНО АКТИВНИ ДОБАВКИ 2023. ПРЕГЛЕД НА НИШАТА.

В условията на икономически и епидемиологични бедствия, неизбежно претърпява значителни промени хранителната структура на населението, поради което в момента хранителните добавки започват все повече да се търсят сред потребителите. Регулярният и целенасочен прием на добавки, може да реши много проблеми.

В резултат на това, интересът към хранителните добавки непрекъснато расте. Според Роспотребнадзор, между 8 и 20% от руснаците сега приемат хранителни добавки. Делът на гражданите, които редовно използват хранителни добавки, се увеличава ежегодно с приблизително 5%. Според международната изследователска компания Euromonitor International, през последните две години пазарът на хранителни добавки в Русия се е увеличил с 13%. През 2023 г. според експерти, руският пазар на хранителни добавки се е увеличил с 15%.

В структурата на аптекния пазар, делът на хранителните добавки е около 9,7%. Експертите по Висшата школа по икономика смятат, че основните двигатели на пазара в Русия са:

- Ковидно и след-ковидно потребление;
- Панически настроения, свързани с очаквания за инфлации и напускане на чужди марки (паника от март);
- Разнообразяване на каналите за продажба – активно развитие на неаптечната e-commerce категория хранителни добавки (маркетплейси).

Колосална роля за развитието на пазара на хранителни добавки играе диверсификацията на каналите от най-продаваните марки за 7-те месеца на 2023 г. (по отношение на обема на продажбите) в рамките на аптекните продажби на Evalar с дял от 8,5% (+12% спрямо предходния период на 2022 г.), Solgar - 5,3% (+3%) и Back-set – 2,8% (+33%).

Компаниите Solgar активно продават своите продукти на пазарите с дял от 11,1% (+30%), Evalar - 10,1% (+32%) и Doppelgerts - 2,6% (+12%). През пролетта на 2020 г. аптеките получиха възможност да продават фармацевтични продукти от разстояние. Санитарните норми, които забраняваха дистанционната продажба на хранителни добавки, бяха отменени от януари 2021 г. Това допринесе за развитие на канала за електронна търговия, разширяването на пазарите за продажби, благодарение на аудиторията от помлади потребители.

В същото време от януари 2022 г. ръстът на сегмента E-commerce е +91%, докато аптекният канал е само +16%.

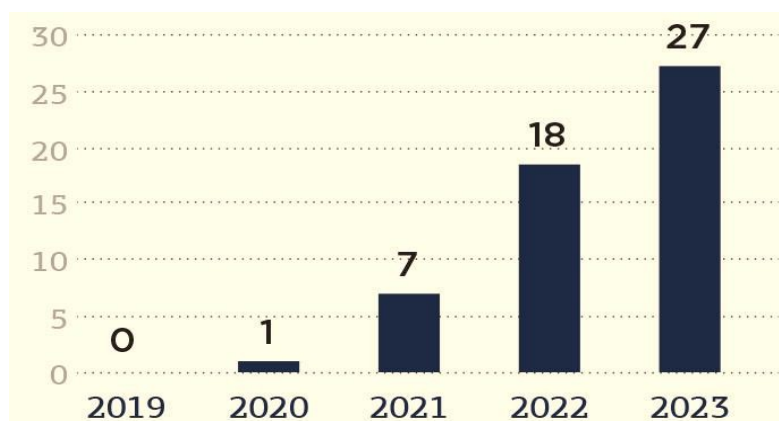
***Структура на пазара на хранителни добавки в Руската федерация
въз основа на резултатите от 2022 г.***

Источник: СРО «Союз производителей БАД»

Към декември 2023 г., делът на сегмента E-commerce в общите продажби на хранителни добавки е 19% (в края на 2022 г. - 9%). В същото време броят на продавачите на пазарите се е увеличил 5-6 пъти през 2023 г.

Динамика на пазара на хранителни добавки на пазарите, 2018-2023 г., милиарди рубли.

Источник: данни на Milamed

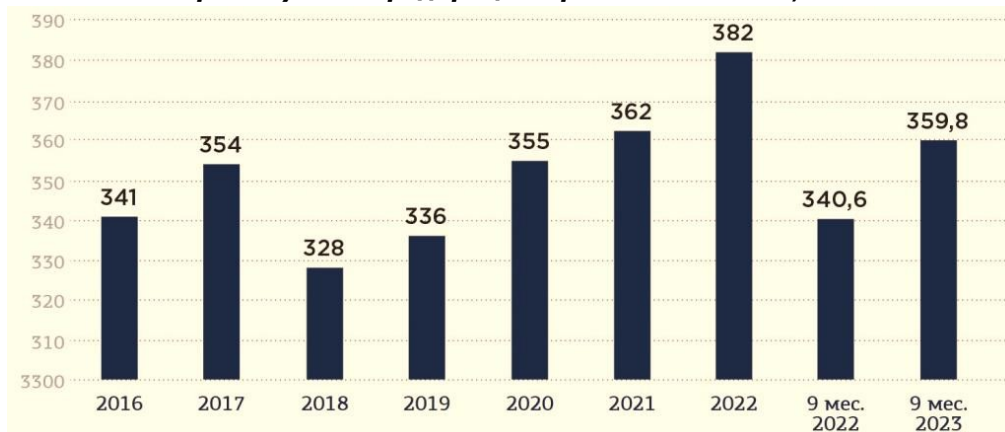
От 2020 г. пазарът на сегмента на хранителните добавки E-commerce е нараснал 20 пъти до 2023 г. и възлиза на повече от 27 милиарда рубли.

Аптечният пазар на продажби днес е най-проследимият и контролиран сегмент на продажбите в категорията на хранителните добавки.

През 2022 г. са експедирани 20 хил. тона биологично активни хранителни добавки, което е с 16% повече от 2021 г. От януари до юли 2023 г. в Руската федерация са произведени повече от 12,2 хиляди тона хранителни добавки, което е със 17% повече в сравнение със същия период на 2022 година. До края на 2023 г. са произведени поне 23-24 хиляди тона хранителни добавки.

През 2022 г. капацитетът на търговския пазар за хранителни добавки възлиза на 105 милиарда рубли и 364 милиона опаковки. Пазарът на хранителни добавки расте с двуцифрени темпове през последните четири години. Така през 2022 г. увеличението е 19,8% спрямо предходната година.

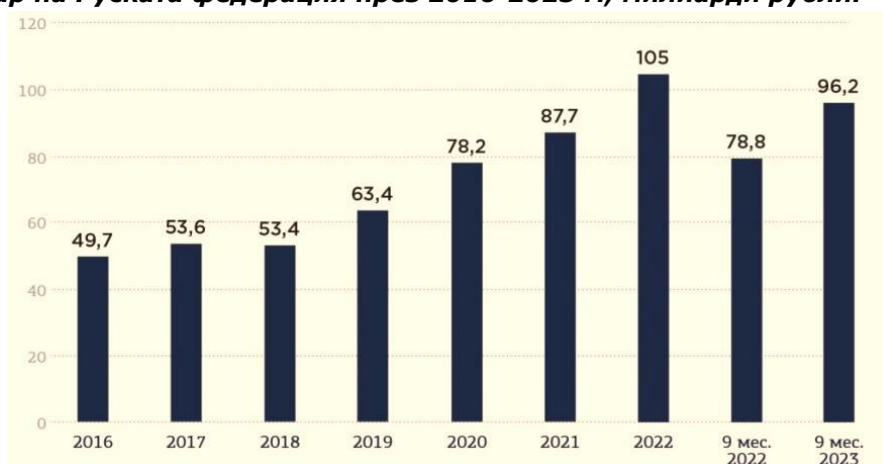
Динамика на обема на продажбите на хранителни добавки в натурално изражение на фармацевтичния пазар на Руската федерация през 2016-2023 г., милиона опаковки.

Източник: AlphaRM

Трябва да се отбележи, че за 9 месеца на 2023 г. в аптеките са продадени 360 милиона опаковки хранителни добавки за 96,2 милиарда рубли. Спрямо същия период на 2022 г. това е с 6% повече в натурално и с 16% повече в парично изражение.

Динамика на стойността на продажбите на хранителни добавки на фармацевтичния пазар на Руската федерация през 2016-2023 г., милиарди рубли.

Източник: AlphaRM

До 2019 г. съществуваше тенденция за намаляване на дела на местните хранителни добавки в общата структура от 59,7% през 2016 г. до 52,5% през 2019 г., но от 2020 г. насам се наблюдава постепенно увеличение на руските хранителни добавки в общия обем на продажбите. Заедно с това, делът на вносните хранителни добавки се увеличава от 40% през 2016 г. на 47,5% през 2019 г. С други думи, през този период беше трудно да се приложи стратегията за заместване на вноса във фармацията. От 2020 г. делът на вносните хранителни добавки постепенно намалява.

Структура на стойността на продажбите на местни и вносни хранителни добавки на фармацевтичния пазар на Руската федерация през 2016-2023 г. %

Източник: AlphaRM

През 2023 г. търсенето на хранителни добавки с руски произход нараства.

Търсене на хранителни добавки от руски произход за 10 месеца на 2023 г., %

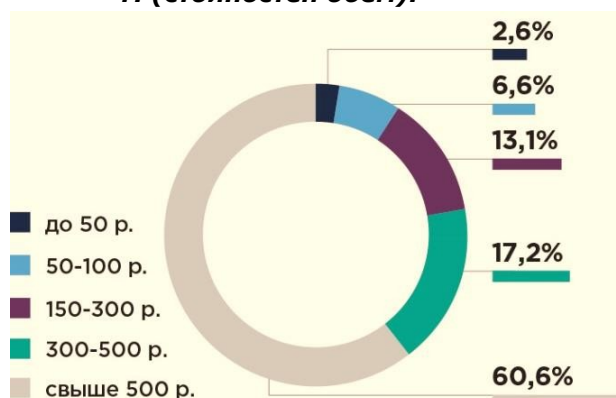

Източник: данни на Milamed

Сегментът с ценова категория „над 500 рубли“ е водещ в структурата на продажбите. Средната цена на опаковка руски хранителни добавки през 2022 г. е 199 рубли. (+22,6% спрямо 2021 г.), което е 3 пъти по-ниско от цената на опаковката на вносен продукт - 666 рубли. (+12,8%).

Средната цена на опаковка през първите три тримесечия на 2023 г. е 267,3 рубли, миналата година - 242,5 рубли, тоест увеличение от 10%.

Съотношение на продажбите на хранителни добавки по ценови сегменти през 2022 г. (стойностен обем).

Източник: AlphaRM

През 2023 г. расте в рубли и опаковки категорията хранителни добавки над 1000 рубли.

Динамика по ценовите сегменти за 10 месеца на 2023 г., %

Източник: данни на Milamed

През лятото на 2023 г. Министерството на икономическото развитие предложи да се забрани вносът на хранителни добавки в Русия от „недружелюбни страни“. Заедно с това Националният съюз на потребителите предложи да се въведат ограничителни вносни мита от 220%. Между другото, руските производители на хранителни добавки подкрепиха идеята за защитни вносни мита от 50-70%. И двете препоръки не бяха подкрепени от министерството и Роспотребнадзор.

Общата стойност на износа на хранителни добавки от Руската федерация през 2022 г. възлиза на 14,2 милиона долара. В сравнение с 2021 г. през 2022 г. износът на хранителни добавки от Руската федерация намалява както в обемно, така и в стойностно изражение.

Водещите страни, изнасящи хранителни добавки за Руската федерация през 2022 г., са Казахстан и Беларус.

Износ на биологично активни хранителни добавки от Русия през 2018-2022 г. (милиони опаковки)

Показател	2018	2019	2020	2021	2022
Експорт (млн опаковки)	16,4	18,5	18,3	16,7	11
Динамика (% към предходната година)	-0,3	13	-1,1	-8,8	-33,8
Експорт (млн долара)	13,2	17,2	17,5	24,3	14,2
Динамика (% към предходната година)	26,2	30,2	1,5	39,2	-41,6

Източник: Федерална митническа служба, Митнически съюз на ЕАЕС

ТОП-20 производители на хранителни добавки в Русия въз основа на резултатите от 2022 г.

Рейтинг	Производител	Обем на продажбите, млн. руб.	Прираст 2022/2021, %	Дял на пазара, %	Дял на онлайн-сегмента в продажбите на компаниите, %
1	Эвалар	14 290	0,3	13,6	15
2	Solgar	8 103	32,3	7,7	37
3	PharmaMed	5 690	25,2	5,4	19
4	Квадрат-С	4 979	57,3	4,7	3
5	ВТФ	3 223	60,0	3,1	4
6	Unipharm	3 027	4,5	2,9	23
7	Stada	2 964	0,9	2,8	18
8	Queisser Pharma	2 439	4,4	2,3	23
9	Dr.Reddy's	2 336	15,4	2,2	21
10	Биннофарм Групп	2 293	-4,3	2,2	10
11	Мирролла	2 155	106,4	2,1	5
12	Bayer	1 739	1,0	1,7	20
13	Аптека Сервис Плюс	1 601	331,2	1,5	5
14	Bausch Health	1 440	2,5	1,4	10
15	Отисифарм	1 349	-14,0	1,3	17
16	Полярис	1 313	39	1,3	8
17	Laboratoires Ineldea	1 138	-7,2	1,1	8
18	VP Laboratory	1 026	71,7	1,0	7
19	The Bountiful Company	986	16,6	0,9	32

	(NBTY)				
20	Аквион	873	46,6	0,8	36

Източник: AlphaRM

Най-продаваните марки за 7 месеца на 2023 г. (по обем продажби) в рамките на аптечните продажби са Евалар с дял от 8,5% (+12% спрямо предходния период на 2022 г.), Солгар - 5,3% (+3%) и Бак-сет - 2,8% (+33%).

Компанията Солгар активно продава своите продукти на пазарите с дял от 11,1% (+30%), Евалар - 10,1% (+32%) и Doppelgerts - 2,6% (+12%).

Водещи марки хранителни добавки в фармацията и онлайн продажби за 7 месеца на 2023 г

Източник: AlphaRM

Ръстът на такива дистанционни канали за продажба на хранителни добавки като Wildberries възлиза на +102% през първите 9 месеца на 2023 г., а OZON - +256%. Марки като Евалар, GLS Pharmaceuticals, Миофарм, 1WIN и Maxler са в ТОП 10 както на Ozon, така и на Wildberries.

И на двата сайта лидер в оборота е Евалар, същата марка е лидер в продажбите на Wildberries. Но на Ozon се конкурира с GLS Pharmaceuticals със 770,5 хиляди продажби за 6 месеца.

През 2023 г. в онлайн за първи път на трето място са класирани хранителните добавки, засягащи репродуктивната система.

През 2023 г. се промени търсенето на хранителни добавки от „Ковидни“ към „антистресови“ + постоянно популярните хранителни добавки в категориите колаген, пробиотици: хранителните добавки за нервната система показват увеличение от +23%, за сърцето +28% , магнезий +16%, както и колаген (+30%) и пробиотици (+23%). В същото време търсенето на хранителни добавки с витамин С намалява (-0,5%), а на витамин D - увеличение само от +0,5%.

Производителите на маркови хранителни добавки от няколко години обръщат внимание на конкуренцията от страна на собствените марки в аптечните вериги. През последните две години конкуренцията се увеличава.

През 2022 г. общите приходи на аптечните вериги с най-много продажби на диетични добавки с частна марка са се увеличили спрямо 2021 г. с 52% в рубли и с 27% в опаковки. През 2023 г. тази тенденция продължи.

В рубли продажбите на частни марки през трите тримесечия на тази година са се увеличили с 56%, а в опаковки - с 45%. В същото време общите продажби на хранителни добавки в аптеките вече не нарастват толкова значително: с 16% в рубли и с 6% в

опаковки. Конкуренцията за потребителите може да стане още по-интензивна през следващата година, смятат участниците на пазара.

Според проучване, проведено от експерти от Висшата школа по икономика, делът на незаконния трафик на хранителни добавки в Русия е повече от 45% (466 милиона опаковки).

Така на един от популярните маркетплейси само при търсене „витамини за жени“ се предлагат повече от 58 000 продуктови опции в категорията хранителни добавки. Според специалисти от „Съюз на производителите на хранителни добавки“ много от тях имат подобен състав и на пръв поглед наистина са хранителни добавки от различни производители и марки. Въпреки това, само 3 от 8 са хранителни добавки в съответствие със закона и имат държавна регистрация. Останалите 5 са хранителни добавки/комплексни хранителни добавки, които нямат нищо общо със специализираните хранителни продукти.

Увеличава се предлагането на „псевдохранителни добавки“, които не са преминали държавна регистрация. Често такива продукти съдържат лекарствени вещества и забранени компоненти (включително отровни, силнодействащи, психотропни и наркотични вещества). Съгласно законодателството, продажбата на дребно на тези категории (комплексни добавки и др.) е забранена. Потребителят е въведен в заблуждение от гледна точка на неправилно идентифициране на категорията на продукта и подправяне на Декларацията за съответствие като съпътстващ документ.

Подобна ситуация е характерна за всички маркетплейси и онлайн магазини, които продават хранителни добавки.

Днес производителите на хранителни добавки са длъжни да имат сертификат за държавна регистрация. Наличието на знака ЕАС върху етикета на продукта означава, че той отговаря на изискваните стандарти. Удостоверението за държавна регистрация може да бъде намерено на уебсайтовете на Роспотребнадзор, Евразийската икономическа комисия, както и на уебсайтовете на големи производители в продуктовата карта.

За да се идентифицират фалшификатите, от 1 октомври 2023 г. производителите на хранителни добавки трябва да прилагат кодове за етикетиране на своите продукти. След въвеждането на задължителното етикетиране, според оценките на Висшата школа по икономика, приходите на легалните производители ще се увеличат до 2,2 милиарда рубли годишно и около 700 милиона рубли ще бъдат допълнителни приходи в бюджета.

От 1 март 2024 г. трябва да бъде въведена информация в информационната система за изтеглянето на хранителни добавки от обръщение, а от 1 май 2024 г. всички участници на пазара трябва да предоставят информация за оборота на добавките.

Пилотният проект за етикетиране на хранителни добавки стартира през май 2021 г. Като част от експеримента са издадени над 38 милиона кода, отпечатани са повече от 5,3 милиона, над 29 хиляди кода са извадени от обращение. Участниците генерираха 9092 продуктови карти. Подписани и заверени са 5013 карти за хранителни добавки. Всички форми на хранителни добавки са тествани.

Постепенно пазарът започва да се изпълва с етикетираните стоки, които потребителите могат да закупят от търговски обекти и аптеки, проверявайки качеството на стоките чрез мобилно приложение.

Като цяло, въвеждането на етикетиране на хранителни добавки ще осигури проследимост, ще се превърне във важна гаранция за качество и безопасност за потребителите, а също така ще разшири аналитичните възможности. Но проблемът с фалшивите декларации от отделни недобросъвестни износители не е загубил своята острота.